

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සීමාසහිත ගල්මය වැව්ලි (පුද්ගලික) සමාගමේ 2022 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභූරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇති බව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
මූල්‍ය ප්‍රකාශන සටහන් 2.5 (අ) අනුව, වත්කම්වල අපේක්ෂිත උපයෝගීතාව මත පදනම්ව, කළමනාකරණය විසින් ක්ෂයකළ හැකි දේපල, පිරිසත සහ උපකරණවල (PPE) ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය සෑම වාර්තාකරණ දිනයකදීම සමාලෝචනය කරන බව ප්‍රකාශ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, මුළු වත්කම්වලින් සියයට 12.5 ක් වන දළ වශයෙන් රු. මිලියන 228.81 ක සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වූ වත්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති (LKAS) 16 - දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ 51 වැනි ඡේදයේ විධිවිධානවලට ප්‍රකාරව එම වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආර්ථිකමය ජීව කාලය නැවත තක්සේරු නොකර සමාගම විසින් අඛණ්ඩව භාවිතා කරන අතර ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර 8 - ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස්වීම් සහ වැරදි ප්‍රකාරව ඇස්තමේන්තු දෝෂය නිවැරදි කිරීම සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදි ඉදිරියට ගෙන යාමේ වටිනාකම නිරූපණය කිරීම සිදු කර නොතිබුණි.	සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වූ වත්කම් ඇතුළුව එක් එක් වත්කමේ ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය සමාගම සමාලෝචනය කරයි. කිසියම් සැලකිය යුතු වෙනස්කම් ඇත්නම්; එය මූල්‍යමය වශයෙන් සකස් කර ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර 08 අනුව අනාවරණයන් යටතේ ඉදිරිපත් කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම සම්පූර්ණ ක්ෂය වූ වත්කම් අලුත්වැඩියා කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා සමාගම සැලකිය යුතු මුදලක් වාර්ෂිකව වැය කරන ලද අතර එම පිරිවැය විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශයේ දක්වන ලදී.	ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර 16 සහ ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර 8 හි දක්වා ඇති විධිවිධානයන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කළ යුතුය.

1.5.2 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
එකතුව රු.1,379,190,795 ක් වූ ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය සහ වැටුප් ගෙවීම් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය සහ සේවක වැටුප් පත්‍ර සඳහා වන තහවුරු කිරීමේ ලේඛන, එම ගිණුම් ශේෂවල නිරවද්‍යතාවය සහ භෞතික පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	සේවක වේතන කළමනාකරණ ගිවිසුම යටතේ සමාගමේ කළමනාකරණ විසින් තීරණය කරනු ලැබේ.	එම ගිණුම් ශේෂවල නිරවද්‍යතාවය සහ භෞතික පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා වූ තහවුරු කිරීමේ ලේඛන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට යොමුව

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40 වැනි වගන්තිය

සමාගමේ විගණන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් නිසි පරිදි පත් කරන ලද අභ්‍යන්තර විගණකවරයෙකු සිටිය යුතු වුවද, සමාගම සඳහා අභ්‍යන්තර විගණක තනතුරක් සහ වෙනම අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් ස්ථාපිත නොකර, එක් කොටස් හිමි සමාගමක එනම් ලංකා ඔරික්ස් ලිසිං සමාගමේ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්ය මණ්ඩලය විසින් අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු සිදු කර ඇති අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ඔවුන් වෙත රු.1,840,048 ක මුදලක් ගෙවීම්කර තිබුණි.

මෙය විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීමේදී (AMC) සාකච්ඡා කෙරිණි. ඒ අනුව පුවත්පත් දැන්වීම් පළ කරමින් අභ්‍යන්තර විගණන පැවරුම සිදු කිරීම සඳහා පිළිගත් විගණන ආයතන සඳහා අයදුම්පත් කැඳවන ලදී. කෙසේ වෙතත් සුදුසුකම් ලත් පාර්ශ්ව කිසිවක් ප්‍රතිචාර දක්වා නැත.

ජාතික විගණන පනතට අනුව සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට වගකියන අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් පත් කළ යුතුය.

(ආ) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ 4.2.1

ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම අවම වශයෙන් වසර තුනක කාලයක් සඳහා සකස් කළ යුතු අතර මාස හයකට නොවැඩි කාලයක් තුළ නිතිපතා යාවත්කාලීන කළ යුතු අතර ඉන් පසුව ඊළඟ වසර සඳහා සවිස්තරාත්මක වාර්ෂික ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කිරීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි.

ගල්ඔය වැවිලි (පුද්ගලික) සමාගම ශ්‍රී ලංකා රජය සහ සමූහ ව්‍යාපාරය (Brown & Company PLC සහ LOLC Holdings PLC) අතර හවුල් ව්‍යාපාරයක් වන අතර එහි අයිතියෙන් සියයට 51ක් ශ්‍රී ලංකා රජය සතුව පවතින අතර එහි අයිතියෙන් සියයට 49ක් සමූහය සතු වේ. කෙසේ වෙතත්, කළමනාකාරිත්වය පාලනය කරනු ලබන්නේ සමූහය විසින් වන අතර, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව වාර්ෂිකව පුරෝකථනය කරන ලද අයවැයක් සකස් කරනු ලැබේ. ප්‍රසම්පාදන අයවැය මත පදනම්ව අයවැය සකස් කරන ලදී.

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) රජය සතු ව්‍යාපාර (SOEs) සඳහා වන ආයතනික පාලනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශය සහ මෙහෙයුම් අත්පොත සඳහා වූ 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය

(i) 5.1 ඡේදය

සමාගමේ සේවකයන්ට ප්‍රසාද දීමනා හෝ ලාභය පදනම් කරගත් දිරි දීමනා ගෙවීම අතුරු සහ අවසාන බදු/ලාභාංශ ප්‍රකාශ කිරීමෙන් තොරව සිදු නොකළ යුතු වුවද, සමාගම විසින් 2021/2022 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වන ලාභය මත පදනම්ව අතුරු සහ අවසාන බදු / ලාභාංශ ප්‍රකාශයට පත් නොකර 2021/2022 වසර තුළ එහි සේවකයින් සඳහා රු.59,441,160 ක ප්‍රසාද දීමනාවක් ගෙවීම කර තිබුණි.

කළමනාකරණ ගිවිසුමේ කරුණු අංක 7.4.2 සහ 7.4.3 අනුව, සියළුම GOPL සේවකයින් බඳවා ගැනීමට, සේවයෙන් පහ කිරීමට, උසස් කිරීමට, අධීක්ෂණය කිරීමට, මෙහෙයවීමට සහ පුහුණු කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ වන්දි, දිරිගැන්වීම්, වැටුප්, වැටුප් සහ ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිපත්ති නියම කිරීමට කළමනාකරණයට විධිවිධාන ඇත. ඉහත වගන්ති මත පදනම්ව Ex Gratia ගෙවීම නිකුත් කරන ලදී. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් ලාභාංශ ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ කැමැත්ත ලබා දුන් නමුත් සමාගමේ බුන්වත්තාවය හේතුවෙන් අවසන් ලාභාංශ තීරණය කර නොමැත.

රාජ්‍ය සතු ව්‍යාපාර (SOEs) සඳහා ආයතනික පාලනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයේ සහ මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි විධිවිධාන පිළිපැදිය යුතුය.

(ii) 5.3 ඡේදය

2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ දක්වා ඇති පරිදි නුබුන්වත්තාවය පරීක්ෂාවෙන් සෑහීමකට පත්වී, බදු පසු ලාභයෙන් අවම වශයෙන් සියයට 30ක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට / කොටස් හිමියන්ට බෙදා දෙනු ලබන බවට අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන දිනය දක්වා සමාගම විසින් ඒකාබද්ධ අරමුදලට / කොටස් හිමියන්ට කිසිදු ලාභාංශයක් ගෙවා නොතිබුණි.

සමාගමේ බුන්වත්තාවය හේතුවෙන්, ලාභාංශ අවසන් කර නොමැත.

රාජ්‍ය සතු ව්‍යාපාරය (SOEs) සඳහා ආයතනික පාලනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයේ සහ මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි විධිවිධානයන්ට අනුකූල විය යුතුය.

2 මූල්‍ය සමාලෝචනය

මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.2,005,792,206 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව පෙර වර්ෂයේ ලාභය රු.749,367,009 කි. පෙර වසරට සාපේක්ෂව රු.1,256,425,197 ක ලාභයේ වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණු අතර ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් සමාගමේ ශුද්ධ ආදායම රු.1,256,425,197 කින් ඉහළ යාම හේතු විය.

(ආ) පෙර වසරට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගමේ පරිපාලන වියදම් රු.288,670,928 කින් හෙවත් සියයට 29.6 කින් ඉහළ ගොස් තිබූ අතර මූල්‍ය වියදම් පෙර වසරේ රු.2,118,837,177 සිට රු.1,764,592,788 දක්වා සියයට 20 කින් අඩුවී තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාගමේ දළ ලාභය පෙර වර්ෂයේ රු.3,440,998,164 සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.4,677,882,467 දක්වා රු.1,236,884,303 කින් හෙවත් සියයට 26.4 කින් ඉහළ ගොස් ඇති අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු.2,005,792,206 ශුද්ධ ලාභයක් වාර්තා විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) සූර්ය බලශක්ති උත්පාදනයෙන් සහ කාබන් ඩයොක්සයිඩ් (CODS) නිෂ්පාදනයෙන් පිළිවෙළින් රු.25,314,575 ක් සහ රු.9,126,000 ක් උපයා ගැනීමට සැලසුම් කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කිසිදු ආදායමක් උත්පාදනය කර නොතිබුණි.

2021 නොවැම්බර් මාසයේ සිට ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සූර්ය බලශක්තිය සැපයීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ වූ පසු ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීමට හේතු වූ සිදුවීම් ගණනාවක් සිදු විය.

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

ඒ අතරින්, Covid-19 ව්‍යාප්තිය සමස්ත ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දැඩි ලෙස බලපා ඇති අතර සමහර අවස්ථාවල ව්‍යාපෘති කණ්ඩායම ඉවත් කිරීමට සිදු විය. එසේම, එය නැවත කිරීම් ප්‍රමාද වීමට බලපෑවේය. තවද, රටේ පවතින ආර්ථික අර්බුදයත් සමඟ, රජයේ බොහෝ සීමා කිරීම් LC විවෘත කිරීම සහ LC/TT ගෙවීම් කෙරෙහි දැඩි ලෙස බලපෑවේය. මේ නිසා ආනයනික භාණ්ඩ බොහොමයක් නියමිත වේලාවට වැඩ බිමට නොලැබිණි. තවදුරටත්, කාර්ය මණ්ඩලය සහ ද්‍රව්‍ය නියමිත වේලාවට ප්‍රවාහනය කිරීම අභියෝගයක් වූ රටෙහි පැවති ඉන්ධන හිඟය, වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීමට හේතු විය. එබැවින් ව්‍යාපෘතිය ප්‍රමාද වූ අතර පුරෝකථනය කළ පරිදි සූර්ය බලශක්තිය ජාතික පද්ධතියට සැපයීමට නොහැකි විය.

COVID 19 වසංගත තත්ත්වය සහ රටේ මූල්‍ය අර්බුදය CO2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට දැඩි ලෙස බලපෑවේය. මේවන විට අප ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත.

(ආ) සමාගම විසින් මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී රු.258,069,752ක් වැයකර කිලෝවොට් 2000ක පැනල් 3739ක් සහිත Solar Photovoltaic Roof Top System එකක් මිලදී ගෙන තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය. 2021 අප්‍රේල් 01 දිනැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ තීරණයට අනුව, මෙම කොන්ත්‍රාත්තුව රු.258,069,752ක කොන්ත්‍රාත්තුව වටිනාකමක් සඳහා First Energy (Pvt) Limited වෙත ප්‍රදානය කරන ලද අතර 2021 අප්‍රේල් 05 වන දින ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම කොන්ත්‍රාත් වැඩ සඳහා සමාගම විසින්

2,000kWp සඳහා වන ගිවිසුම 2021 අප්‍රේල් 05 වන දින අත්සන් කරන ලද අතර රු. 258,069,752.00ක වියදමින් ව්‍යාපෘති කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, Covid 19 වසංගතය සහ රටේ ආර්ථික අර්බුදයත් සමඟ සූර්ය බලශක්ති ව්‍යාපෘති සඳහා වන පිරිවැය විශාල ලෙස වැඩි විය. විදුලිබල මණ්ඩලයෙන් ලැබුණු තොරතුරුවලට අනුව ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට අමතර විදුලිය සැපයීමට හැකියාව තිබුණි. එබැවින්, මූල්‍ය ශක්‍යතා සලකා බලා, පවතින සූර්ය බලශක්ති ව්‍යාපෘතිය එම පිරිවැයටම (kWp සඳහා රු. 111,741.37) තවත් 1,750kWp කින් පුළුල් කිරීමට තීරණය විය. සූර්ය බලශක්ති ව්‍යාපෘතිය පුළුල් කිරීම සඳහා වැය වූ මුදල රු.195,547,397 කි. සිවිල් සහ ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිත වැඩ හැර සූර්ය බලශක්ති

වැඩිපුර ගෙවීම ආපසු අයකර ගැනීම සහ රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව කටයුතු කිරීම සිදු කළ යුතුය.

රු.328,892,283ක මුදලක් ගෙවීම් කිරීම හේතුවෙන් රු.70,822,531 ක මුදලක් 2022 මාර්තු 31 දක්වා කොන්ත්‍රාත්කරුවා වැඩිපුර ගෙවා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ 2.14.1 මාර්ගෝපදේශයට අනුව සත්‍ය වටිනාකම සහිත ගිවිසුමක් අනුමත කිරීමේ බලධාරියා වන ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරියා විසින් ගිවිසුම අත්සන් කර ද නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘතියේ මුළු පිරිවැය රු.453,617,149.50 කි. සමාගම විසින් 2021-22 මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී සැපයුම්කරුගේ වියදම් රු.317,532,005 (ගිවිසුමට අනුව අත්තිකාරම් සහ ප්‍රගති ගෙවීම් ලෙස 70%) සහ සිවිල් සහ ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිත වියදම් රු.11,360,278 ක් ලෙස මුළු මුදල රු.328,892,283 ක් ගෙවා ඇත. GOPL සතුව ඔවුන්ගේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයක් ඇති අතර, එබැවින් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරියා අත්සන් කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

(ඇ) පසුගිය වසර 07 තුළ සීනි නිස්සාරණය කිරීමේ ප්‍රතිශතය ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇති අතර 2014/2015 වර්ෂයේ වාර්තා වූ ඉහළම අගය වන සියයට 8.1 සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට සියයට 6.4 දක්වා අඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. හේතු සොයා බැලීමට සහ මෙම තත්ත්වයට සාර්ථකව මුහුණ දීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිකර්මයන් සිදුකිරීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි.

වර්තමානය වනවිට, සියලුම දේශීය සීනි කර්මාන්තශාලා සීනි ප්‍රතිසාධනය සහ උක් සඳහා POL ප්‍රතිශතය පිළිබඳ විශාල අභියෝගයකට මුහුණ දී සිටී. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ සීනි අංශයේ උක්වල අඩු ප්‍රතිසාධන මට්ටමක් සහ අඩු POL ප්‍රතිශතය වාර්තා විය. උක් පර්යේෂණ ආයතනය(SRI) ද මෙම ගැටලුවේ හේතු මූලය සොයා ගැනීමට මැදිහත් වී සිටී. සමාගමක් වශයෙන්, අප ද, කර්මාන්ත ශාලාවේ අඩු POL ප්‍රතිශතය සහ සීනි ප්‍රතිසාධනය මඟහරවා ගැනීමට අපගේ උපරිම උත්සාහය දරන්නෙමු. උක් සහ සීනි ප්‍රතිසාධනයේ POL ප්‍රතිශතය පාරිසරික වෙනස්කම් සහ කළමනාකරණ භාවිතයන් සඳහා විශාල ලෙස ගොදුරු වේ.

POL ප්‍රතිශතය අඩුවීමට බලපාන සාධක හඳුනා ගත යුතු අතර මෙම තත්ත්වයට හේතු සොයා බලා පිළියම් යෙදීම සිදු කළ යුතුය.

කෙසේ වෙතත්, වර්තමානයේ නව ඇඹරුම් තණ්ඩල, නව බොයිලේරු සහ බලශක්ති ටර්බයින සහ අවශ්‍ය ක්‍රියාවලි ශාඛ උපකරණ එකතු කරමින් කර්මාන්තශාලාව වැඩිදියුණු කිරීමට නියමිතය. ඊට සමාන්තරව, උක් වගාව ද නවීන තාක්ෂණය එකතු කරමින් තිරස් සහ සිරස් අතට දියුණු කෙරෙමින් පවතී. මෙම වර්ධනයන් සමඟ නුදුරු අනාගතයේ දී තවත් උක් අඹරා සීනි තත්ත්වයට පත් කිරීමට කර්මාන්ත ශාලාවට හැකි වනු ඇත. ක්ෂේත්‍රයේ උක් වල POL ප්‍රතිශතය වැඩි කිරීම සඳහා රෝපණ හා යහපත් කෘෂි විද්‍යාත්මක භාවිතයන් පිළිබඳ නව තාක්ෂණයන් අප හඳුන්වා දෙන්නෙමු. මේවනවිට සීනි ප්‍රතිසාධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උක් උපලේඛනගත කිරීම පුහුණු කරමින් සිටින්නෙමු. තවද, අප දැනටමත් කර්මාන්තශාලා අංගනයේ දඬු පල්විම් අවම කිරීම සඳහා අංගන භාවිතයන් වෙනස් කර ඇත. ඉහත හේතූන් නිසා, කර්මාන්තශාලාවේ උක්වල ඉහළ POL ප්‍රතිශතය සහ ඉහළ ප්‍රතිසාධනයක් අපේක්ෂා කරන්නෙමු.

(ඇ) සමාගමේ වසර 10 ක දත්තවලට අනුව, සීනි නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා කර්මාන්තශාලාවේ යන්ත්‍රවලට සපයන ලද උක් දඩුවල පවතින සීනි ප්‍රමාණය පරිවර්තන ක්‍රියාවලියේදී ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව 2012/2013 වර්ෂයේ සියයට 10.9ක් වූ අගය සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට සියයට 6.4 දක්වා අඩු වී තිබුණද එම ප්‍රතිශතය ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් කළමනාකාරිත්වය විසින් ගෙන නොතිබුණි.

වර්තමානයවන විට, සියලුම දේශීය සීනි කර්මාන්තශාලා සීනි ප්‍රතිසාධනය සහ උක් සඳහා POL ප්‍රතිශතය පිළිබඳ විශාල අභියෝගයකට මුහුණ දී සිටී. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ සීනි අංශයේ උක්වල අඩු ප්‍රතිසාධන මට්ටමක් සහ අඩු POL ප්‍රතිශතය වාර්තා විය. උක් පර්යේෂණ ආයතනය (SRI) ද මෙම ගැටලුවේ හේතු මූලය සොයා ගැනීමට මැදිහත් වී සිටී. සමාගමක් වශයෙන්, අප ද කර්මාන්ත ශාලාවේ අඩු POL ප්‍රතිශතය සහ සීනි ප්‍රතිසාධනය මඟහරවා ගැනීමට අපගේ උපරිම උත්සාහය දරන්නෙමු. උක් සහ සීනි ප්‍රතිසාධනයේ POL ප්‍රතිශතය පාරිසරික වෙනස්කම් සහ කළමනාකරණ භාවිතයන් සඳහා විශාල ලෙස ගොදුරු වේ.

වාර්ෂික උක් නිෂ්පාදනය පහත වැටීමට බලපාන සාධක හඳුනා ගැනීම අවශ්‍ය වන අතර මෙම තත්ත්වයට හේතු සොයා බලා පිළියම් යෙදීම සිදුකළ යුතුය.

කෙසේ වෙතත්, වර්තමානයේ නව ඇඹරුම් තණ්ඩල, නව බොයිලරු සහ බලශක්ති ටර්බයින සහ අවශ්‍ය ක්‍රියාවලි ශාඛ උපකරණ එකතු කරමින් කර්මාන්තශාලාව වැඩිදියුණු කිරීමට නියමිතය. ඊට සමාන්තරව, උක් වගාව ද නවීන තාක්ෂණය එකතු කරමින් තිරස් සහ සිරස් අතට දියුණු කෙරෙමින් පවතී. මෙම වර්ධනයන් සමඟ නුදුරු අනාගතයේ දී තවත් උක් අඹරා සීනි තත්ත්වයට පත් කිරීමට කර්මාන්ත ශාලාවට හැකි වනු ඇත. ක්ෂේත්‍රයේ උක් වල POL ප්‍රතිශතය වැඩි කිරීම සඳහා රෝපණ හා යහපත් කෘෂි විද්‍යාත්මක භාවිතයන් පිළිබඳ නව තාක්ෂණයන් අප හඳුන්වා දෙන්නෙමු. මේවන විට අපගේ සීනි ප්‍රතිසාධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උක් උපලේඛනගත කිරීම පුහුණු කරමින් සිටින්නෙමු. තවද, අපි දැනටමත් කර්මාන්තශාලා අංගනයේ දඩු පල්වීම අවම කිරීම සඳහා අංගන භාවිතයන් වෙනස් කර ඇත. ඉහත හේතූන් නිසා, කර්මාන්තශාලාවේ උක්වල ඉහළ POL ප්‍රතිශතය සහ ඉහළ ප්‍රතිසාධනයක් අපේක්ෂා කරන්නෙමු.

(ඉ) රසායනික පොහොර අවම කිරීමේ රජයේ ප්‍රතිපත්තියට අනුව වාර්ෂිකව ජෛව කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික් ටොන් 7000ක් නිෂ්පාදනය කර රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික ගැනුම්කරුවන්ට විකිණීමට සමාගම අපේක්ෂා කරයි. 2017/2018 වර්ෂයේදී රු.2,625,200ක වියදමින් ඉදිකරන ලද කොම්පෝස්ට්

කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික් ටොන් 7,000ක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ උපරිම ධාරිතාවයක් අංගනය සතු නමුත් කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික් ටොන් 5,759ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ඉලක්ක කළෙමු. අභිතකර දේශගුණික තත්ත්වයන් සහ අංගනයේ වහලය නොමැතිවීම, COVID 19 වසංගත තත්ත්වය සහ රටේ මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් එම මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා

වාර්ෂික ජෛව කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය පහත වැටීමට බලපාන සාධක හඳුනා ගත යුතු අතර හේතු සොයා බලා නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා පිළියම්

අංගනය 2021/2022 වර්ෂයේදී නිපදවා තිබුණේ කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික් ටොන් 4300ක් පමණි. ඒ අනුව නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වීම නිසා කොම්පෝස්ට් අංගනය සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි.

කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික් ටොන් 4,300ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට අපට හැකි විය. වර්තමානයවන විට රටේ විශාලතම කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදකයා අපයි.

යෙදීම කළ යුතුය.

(ඊ) සමාගම දිනකට කාබන් ඩයොක්සයිඩ් (CO2) කිලෝග්‍රෑම් 10,000 ක් නිෂ්පාදනය කර අමතර ආදායමක් ලබා ගැනීම සඳහා වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමට ඉලක්ක කර ඇත. ඒ අනුව CO2 නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය 2018 දී ආරම්භ කර ඇති අතර රු. මිලියන 250ක මුදලක් වැයකරමින් මාස 6-9 ක් ඇතුළත අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, 2022 නොවැම්බර් 30 දිනවන විටත් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

COVID 19 වසංගත තත්ත්වය සහ රටේ මූල්‍ය අර්බුදය CO2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට දැඩි ලෙස බලපෑවේය. වර්තමානයවන විට අප ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(උ) 2020/2021 සහ 2021/2022 වසරවල සීනි කිලෝග්‍රෑම් 1ක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සම්පූර්ණ නිෂ්පාදන පිරිවැය (ණයට ගැනීමේ පිරිවැය ඇතුළුව) පිළිවෙලින් රු.216.60ක් සහ රු.180.85ක් විය. කෙසේ වෙතත්, සීනිවල විකුණුම් මිල තීරණය කිරීම සඳහා, සමාගමේ ලාභය උපරිම කිරීම වෙනුවෙන් තරඟකාරී විවෘත වෙළඳපොළේ මිල ගණන් කැඳවීම වෙනුවට ලියාපදිංචි සීමිත සැපයුම්කරුවන්ගෙන් පමණක් ලංසු කැඳවනු ලබයි. මෙම තත්ත්වය හේතුවෙන් සමාගමේ වර්තමාන දුඹුරු සීනි කිලෝවක විකුණුම් මිල රු.280 සිට රු.300 දක්වා පරාසයක් ගනී. කෙසේ වෙතත්, පාරිභෝගික වෙළඳපොළේ දුඹුරු සීනි කිලෝ එකක සිල්ලර මිල රු.360 සිට රු.378 දක්වා පරාසයක පවතී. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ආයතන කිහිපයකින් පමණක් සීමිත ලංසු මිල ගණන් කැඳවීම හේතුවෙන් සමාගමට සැලකිය යුතු ආදායමක් අහිමි වී තිබුණි.

සමාගම තුළ යහපත් මුදල් ප්‍රවාහයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා සීනි අලෙවිය ඉතා වැදගත් වේ. සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් ආරම්භයේදීම සමාගම සීනි අලෙවි ව්‍යාපාරය සඳහා ලියාපදිංචි වන ලෙස පාරිභෝගිකයාට ආරාධනා කරයි. විකුණුම් අංශය විසින් අලෙවිය සිදුකරන අවස්ථාවේ සියලුම ලියාපදිංචි පාරිභෝගිකයින්ගෙන් තොග අලෙවිය සඳහා ලංසු කැඳවා ඇත. ඔවුන්ගේ මිලදී ගැනීමේ ශක්තිය මත පදනම්ව ගැනුම්කරුවන් කිහිපදෙනෙක් මෙම විකුණුම් සඳහා මිල ගණන් ඉදිරිපත් කර ඇත. වර්තමානයවන විට අප සතුව ලියාපදිංචි පාරිභෝගිකයින් 60ක් පමණ සිටින නමුත් ලංසු සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත්තේ පාරිභෝගිකයින් 05 සිට 10 දක්වා පමණි.

වර්තමාන වෙළඳපොළ මිල ගණන් වලට ලඟා වීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

- මෙහෙයුම් සඳහා අධික මුදල් අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන් සමාගමට සතිපතා (සතියකට සීනි මෙ.ටොන් 1000) විකුණුම් සක්‍රීය කිරීමට සිදු විය. සමාගම තොග විකුණුම් පමණක් සිදු කරන අතර (ලංකා සීනි, ඇතිමලේ වැනි සමාන සමාගම) සිල්ලර වෙළඳපොළට පිවිසිය නොහැක. එමනිසා සිල්ලර වෙළඳ පොළ මිල අප පාලනයෙන් බැහැරව පවතී.